

Kršćanska biblioteka
www.monfortanci.com

KRŠĆANSKI OSJEĆATI

F. Letotte D. I

KRŠĆANSKI OSJEĆATI, MISLI ZA KRŠĆANSKI ŽIVOT

Naslov izvornika: **Kršćanski osjećati, misli za kršćanski život**

Autor: **F. Letotte D. I.**

S dopuštenjem nadbiskupskog stola u Zadru 1954.

Sadržaj

Predgovor hrvatskom izdanju

I Osjetilo za neizmjeru

II Osjetilo za trajanje

III Osjetilo za nevidljivo

IV Osjetilo za misterij

V Osjetilo za orijentaciju

VI Osjetilo za ravnotežu

VII Osjetilo za služenje drugima

VIII Osjetilo za ljubav

IX Osjetilo za patnju

Zaključak

Predgovor hrvatskom izdanju

Kršćanski živjeti znači u svjetlu Kristove nauke osjećati, misliti i raditi. To znači doživljavati svijet onako kako nam je to objavila Vječna Mudrost koja se utjelovila i postala za nas čovjekom. Takav život nije, kako bi neki htjeli, neka negacija života. Naprotiv! Kršćanski živjeti znači pravo i potpuno afirmirati život. Takav život nas ne sputava, nego od nas čini normalne, potpune ljude.

I ova knjižica belgijskog isusovca p. Lelottea želi pokazati upravo taj ponos, radost i veselje koje mora kroz život nositi svaki kršćanin. Znati kršćanski osjećati i proživljavati svaki trenutak života. Uvijek i svuda se osjećati kao djeca Božja, kao oni koji znaju na svakom koraku gledati Boga i u Bogu sve ostalo. Jedino takav život, život koji ima solidnu i sigurnu orijentaciju, koji u naše krhko biće postavlja potpunu ravnotežu svih naših nagona, kažemo, jedino takav život znat će naći pravu mjeru kako služiti braći ljudima i kako patnju i bol iskoristiti samo na veće dobro.

Dao Bog da bi i tebi, dragi prijatelju, ova knjižica dala više svjetla, više jasnoće na tvom životnom putu, kako bi znao doista kršćanski doživljavati i proživljavati sebe samog i sve što te okružuje!

Dao Bog da bi i ti u svom životu imao, osim svojih pet osjetila, i još neka druga koja čovjek mora posjedovati da bi mogao biti normalan i približiti se Bogu i ljudima!

I OSJETILO ZA NEIZMJERU

Tamo dolje pod mojim prozorom prolaznici odlaze i dolaze, zaustavljaju se, žure, kao da je čitav grad neizmjeri mravinjak koji bi neki šetač mogao preturiti.

To su bića poput mene, sa svojim planovima i žalostima, s brigama i ambicijama, radostima i mukama.

Što, dakle, ta bića predstavljaju, što predstavljam ja u sklopu stvorenja?
Pokušajmo odrediti svoje dimenzije.

Otkrivanje svijeta

Puštam da moj duh izađe iz uskog okvira moje sobe ... On ostavlja kuću i ulicu gdje ja stanujem: napušta gradsku četvrt ..., moj grad ..., moju Zemlju ..., čitavu zemlju ..., da istraži svemir. U tom istraživanju svemira dolazi mu u pomoć znanost i otkriva mu čudesne stvari koje mi valja pomno razmotriti kako bih bolje mogao izmjeriti neobičnu avanturu čovjeka.

Evo što me znanost uči:

- Planet Zemlja prolazi prostorom brzinom od 108.000 km/h.
- Ona sa sobom nosi oko pet milijardi bića sličnih meni ... Ona nosi i mene u ovom trenutku kada čitam ove retke, ništa većom brzinom nego 30.000 km/sec ..., a ja to uopće ne osjećam.
- Zvijezda Sunce, oko koje se vrti planet Zemlja, udaljena je odavde 150.000 milijuna km. To znači da bi avionu koji leti nadzvučnom brzinom, npr. 1.500 km/h, trebalo 100.000 sati ili oko 12 godina da stigne do Sunca.
- Zvijezda Sunce kreće se također u svemiru brzinom od oko 20 km/sec. Ona sa sobom nosi u gigantskom vrtlogu Zemlju i njezine stanovnike ... U tom vrtlogu Zemlja se okreće oko Sunca i giba se u svemiru ... kao neka stara gospođa koja se penje spiralnim stepeništem ...

Čini se da se Zemlja više ne će vratiti na ono mjesto u prostoru gdje se sada nalazi ... Ni ja ne ću biti dva puta na istom mjestu na kojem se u određenom trenutku nalazim ...

- Zvijezda najbliža Suncu – zovu je Proxima Centauri – udaljena je od Zemlje ništa manje nego 40.000 milijardi kilometara.

Ruska raketa, lansirana početkom siječnja 1959., kretala se brzinom od oko 60.000 km/h ... Da je bila upravljena prema toj najbližoj zvijezdi, stigla bi do nje nakon 75.000 godina!

- Zvijezda Sjevernjača, koja mi je poznata i koju vidim večeras kako sja tamo gore, udaljena je odavde 470.000 milijardi km. Zraka svjetlosti koja je s nje krenula i koja mi omogućava da je vidim, trebala je 47 godina uz brzinu od 300.000 km/sec da stigne do mene ... Ja, dakle, gledam ove večeri Sjevernjaču zahvaljujući zraci svjetla koja je krenula s te zvijezde pred 47 godina (dakle, koje godine?)
- U Kumovoj slami, koja se ocrtava na nebu, najbliža zvijezda je udaljena od nas 185 milijuna km, dok nas od najdalje dijeli gotovo dvije milijarde kilometara!

Kumova slama mi izgleda kao beskrajni bijeli trag; ali to je optička iluzija: zvijezde, od kojih je sastavljena, daleko su jedna od druge kao i ostale zvijezde na nebu ... Imam dojam da su one nagomilane kao što mi i na cesti, gledana izdaleka, stabla izgledaju stisnuta jedno uz drugo ...

- I tako stižem na kraj toga beskrajnoga zvjezdanoga oblaka u kojem mi živimo i koji zovemo Mliječnom stazom.

Među milijunima zvijezda koje tvore našu Mliječnu stazu, Sunce je zvijezda vrlo osrednje veličine ... A što tek da kažemo o planetu Zemlji?

- A evo što mi astronomi otkrivaju bez okolišanja: u nebeskim dubinama protežu se druge mliječne staze slične našoj, tj. drugi svemiri.

Učenjaci su do sada pronašli više stotina tisuća tih svemira od kojih se svaki sastoji iz milijuna zvijezda ... I nije nipošto isključeno da neke od tih zvijezda također prate planeti koji se mogu usporediti sa Zemljom.

- Konačno, učenjaci dodaju da se svemir vjerojatno nalazi u stadiju širenja.

To znači da se te zvjezdane mase udaljuju jedne od drugih kao što se razmiču i raspršuju iskre neke umjetne vatre.

Što sam ja u svemiru?

Evo me, napokon, na kraju moga istraživanja ... Prije nego prijedem na ostalo, ponovo polako čitam prethodne pojedinosti kako bih učvrstio u sebi misao o neizmjenosti svemira.

I tada s jedne od mliječnih staza koje nas okružuju, udaljene milijarde i milijarde kilometara, pokušavam vidjeti mjesto koje u prostoru zaprema naša Mliječna staza, naš svemir ...

I u našem svemiru mjesto koje zaprema naše Sunce ... i naša Zemlja.

I na našoj Zemlji Europa ..., moja domovina ..., moj grad ..., moja ulica ..., moja kuća ..., ja sam ...

Čini se, zaista, da sam smrvljen, uništen, tj. sveden na ništavilo, bez ikakve važnosti u neizmjenom svijetu koji me okružuje.

Ne mogu se čak ni usporediti sa zrnom pijeska koje izgubljeno u vihoru lebdi beskrajem Sahare.

Nekoliko praktičnih zaključaka

Taj put kroz svemir bio je za mene koristan; odatle sam već izveo neke zaključke:

- Moja ljudska vrijednost – ako uopće postoji – nije materijalne, kvantitativne naravi.

Po svom tijelu, po materijalnim dobrima koja posjedujem, ja u svemiru ne predstavljam ništa.

Ako mislim da imam pravo kad si pridajem neku vrijednost, morat ću je potražiti drugdje: u kvalitativnom redu duha i srca.

- Smiješno je provesti život sakupljajući malo više materije i time se dičiti.

Pa čak da sam vlasnik imanja od sto hiljada hektara, da posjedujem desetak palača, stotinjak prvorazrednih hotela, što bi moja svojina predstavljala u svemiru?

Kako li je smiješan onaj koji se ponosi materijalnim stvarima koje posjeduje! Možemo ga usporediti s djetetom koje na obali oceana zamišlja da je veoma bogato jer drži u ruci pregršt školjki ...

- Nauka, koja ljudskim težnjama nudi samo kratkotrajno uživanje na Zemlji ili čak na drugih planetama, ograničena je, ako uzmemo u obzir svemirske dimenzije.

Materijalizam u svim svojim oblicima nudi ljudima samo igračku ... On podržava čovjeka u primitivnom stadiju, u stadiju djetinjstva; on mu umanjuje vrijednost dajući mu samo „zemaljsku krunu“.

- Kao svaki pametan čovjek, koji se pred elektronskim strojem ili nekim super – avionom divi duhu koji ih je zamislio, kako da i ja ne tražim s onu stranu svemira i njegova čudesnog života Duh koji ih je zamislio?

Zaista, da li se može pripisati slučaju organizacija ovoga fantastičnoga svijeta u kojem se svaka zvijezda pokorava točnim zakonima krećući se točno određenom putanjom, dok se bez daljnega dopušta da je ljudska inteligencija izvela ovaj vozni red ili onaj satni mehanizam?

Zaista, ako je potrebna Inteligencija da se njome objasni svemir, nije li ona potrebna i za njegovo stvaranje?

Molitva

Djevice Marijo, Ti si prošla zemljom, a da se nisi vezala uz zemaljske stvari ne posjedujući ni vreću novca ni raskošni namještaj.

Daj nam smisao za neizmjenno!

Razbij uski okvir u koji prečesto zatvaramo svoj život.

Daj da se rasprsnu mjehuri naših iluzija, udalji od nas tisuće trica zbog kojih zaboravljamo na prave dimenzije svijeta.

Usred ljudi koji se tuku za malo zlata ili da osvoje neki pusti planet,

daj nam dovoljno izdržljivosti da ne uđemo u metež;
dovoljno pameti da ne privežemo svoj život uz prašinu,
i pomozi nam da cilj svoje egzistencije potražimo u carstvu duha,
kako zbog neke sitne materijalne i prolazne koristi ne bismo izgubili istinske vrijednosti!

Panoramski pregled

U brošuri „Opstoji li Bog?“ (Franc – Parler sur la religion, br. 2) o. Thivolier ovako gleda na najmanji dio svemira:

Pretpostavimo da se uspinjemo na tribine golemog trkališta imajući uza se dalekozor koji jako povećava.

U središtu neizmjernog terena smjestili bismo loptu od metar promjera kakve vidimo na plažama ili dječjim igralištima. Ona bi predstavljala Sunce.

Da bismo dobili sliku planeta Merkura koji je najbliži Suncu, morali bismo na 40 m od naše lopte postaviti košticu trešnje.

Kuglica postavljena na 150 m predstavljala bi Zemlju, da, našu Zemlju.

Mjesto Jupitera bila bi tu naranča ... udaljena od lopte 600 m.

I tako redom do planeta Neptuna koji bi imao veličinu marelice udaljene 3 kilometra od lopte Sunca.

Ali evo gdje bi taj proces postao previše kompliciran. Kad bismo u istom razmjeru htjeli prikazati jednu od zvijezda najbližih Suncu, npr. Alphu Centauri, trebali bismo postaviti drugu loptu, ne nekoliko kilometara udaljenu od prve, nego na udaljenosti većoj od čitave Francuske, od Rusije, čak od Japana, kratko rečeno 30.000 km udaljenu od prve lopte.

Eto blijeđe slike neizmjernosti svemira ...

Najmoćniji diktator, kojemu se pokorava stotine milijuna ljudi, može započeti na Zemlji sveopći rat. No kakav poremećaj može on izazvati u općem kretanju svemira?!

Rekapitulacija

- Jesam li već kada dugo promatrao nebo i zvijezde u večernjoj tišini? Jesam li pomišljao na dimenzije svijeta? Jesam li razmišljao o mjestu koje ja zapremam u svijetu?

- Koliko sam vezan uz materijalne stvari koje me okružuju? Možda na pretjerani, djetinjasti način? Bi li za mene bila tragedija kad bih se morao rastaviti od predmeta koji mi nije potreban, a koji bi nekoga drugoga mogao usrećiti?

- Da li sam zaokupljen time da stječem mnogo novaca kako bih u njemu mogao uživati sam ili s nekolicinom drugih? Znam li ja da tri četvrtine čovječanstva ne jede do sitosti? Ne pobuđuje li to u meni ikakve osjećaje dok svojim džeparcem kupujem suvišno?

- Težim li za tim da zadobijem ljudsku vrijednost, da postanem netko? Očekujem li svoju vrijednost od kvantiteta? Ili od duha i srca? Što je moja glavna preokupacija: imati ili biti?

- Koja zapreka mi možda smeta da postavim Boga iznad stvari koje me okružuju? Je li to poteškoća intelektualne ili moralne naravi? Jesam li spreman poći prema istini svom svojom dušom, stajalo me to što mu drago?

- Nastojim li slijediti učenjake (makar izdaleka) u njihovu istraživanju svijeta? Jesam li shvatio da mi svaka znanost otkriva Božje djelo i da prema tome zaslužuje svu moju simpatiju? Da li me znanost približava Bogu? Ako ne, onda zašto?

II OSJETILO ZA TRAJANJE

Ako sam ja samo materija, ne predstavljam nikakvu vrijednost u neizmjernosti prostora.

Predstavljam li možda neku veću vrijednost u trajanju vremena? Ne! ...

Pokušat ću staviti svoju egzistenciju u tijek vjekova oslanjajući se na podatke znanosti ...

Dimenzije vremena

Izdižem se nad vrijeme i osvrćem na sate, sedmice, mjesece, godine koje sam proveo na zemlji; prelazim generacije koje su živjele prije mene i stižem na početak kršćanske ere; nakon toga ulazim u vjekove koji su prethodili Kristovu rođenju.

Dolazim do najstarijeg pisanog teksta (koji je čovjek napisao pred otprilike 6.000 godina) i prelazim paleontološke epohe: orinjasdjen ... muserjen ... ašalejen ... šelejen, evo me u davni prehistorije kada je prvi čovjek hodao zemljom ...

Po tragovima koje je ostavio, mora da se prehistorijski čovjek pojavio prije 300 ili 500 tisuća godina ... Iz čiste konvencije stavljamo ga na granicu geološke formacije kvartera.

Prije pojave čovjeka imamo formaciju tercijara kojoj učenjaci daju 40 do 50 milijuna godina starosti; formacije mezozoika i paleozoika odvede nas u prošlost staru 150.000.000, odnosno milijardu godina.

Nakon toga ulazimo u doba kada se stvarala prva zemljina kora.

Prije toga vremena trebalo bi izmjeriti trajanje našega planeta u plinovitom stanju, i fantastično vrijeme trajanja sunčane mase.

Najvjerojatnija znanstvena hipoteza stoji na stanovištu da se jedan pojas užarene materije odvojio od našega Sunca i da se, okrećući se oko njega, pretvorio u čislo odvojenih većih ili manjih dijelova od kojih su nastali razni planeti sunčevog sistema: Mars, Neptun, Zemlja itd.

To nije sve: trebalo bi ići još dalje, do početka naše Mliječne staze, i konačno doći do vremena kada se svemir još nije sastojao od raznih galaksija ...

To razdoblje predstavlja stotine milijardi godina ...

Izgubljen u milenijima

Ako pođem suprotnim smjerom od trenutka kada se svijet pokrenuo, kroz vrijeme koje je bilo potrebno da se formiraju galaksije ili svjetovi zvijezda u svemiru, i u našoj galaksiji kroz vrijeme formiranja milijuna zvijezda kojih tek neznatan dio večeras svijetli mom oku, i period u kojem su se planeti kao kapljice užarene materije odvojili od sunca i ohladili, i vrijeme koje je bilo potrebno da naša Zemlja, ohlađujući se, dade razne geološke primarne, sekundarne, tercijarne i kvarterine formacije, i vrijeme koje je proteklo prije nego je čovjek, koji se pojavio u kvarteru, mogao napisati svoju misao, preostaje mi još 6.000 godina da stignem do sadašnjega trenutka.

U taj golemi vremenski razmak smješteno je mojih 16, 20 ili 40 proljeća! ...

Zaista, kako čovjek malo znači sa svojim planovima i brigama!

Ne samo da je zrnce prašine u prostoru; on je u vremenu kao voden – cvijet koji se rađa i odmah umire.

Tko me bacio u vrijeme?

Postoje samo dva moguća rješenja:

- ili me rodio svemir, ta silna masa materije, koja nije ni svjesna moje opstojnosti i u kojoj ću se netragom izgubiti kad umrem, kao što se list stvara iz soka zemlje, otkida sa stabla, umire i ponovo postaje zemlja.

- ili me bacio u život jedan Duh koji nije ograničen ni vremenom ni prostorom, i koji me nije vezao uz nestalnost vremena i prostora.

Treba izabrati: Ili život svršava smrću, ili se poslije nje produžuje.

A ako se produžuje, valja mi tražiti što je Duh htio od mene kada me pozvao u život ...

Što se mene tiče, ja sam izabrao: ja vjerujem da se Bog, za koga je hiljadu godina kao jedan dan, kako piše u Svetom pismu Staroga zavjeta, nalazi na početku moje egzistencije.

Vjerujem da je svatko od nas, kako god bio slab i bijedan, predmet Njegove ljubavi, vjerujem i da je On prihvatio skromni ljudski udes postavši jedan od nas u osobi Isusa Krista, vjerujem da se mi, prolazeći kroz mijene vremena, vraćamo Bogu ...

Daleko od toga da budem pregažen svjetovima koji me okružuju, gledam u njima put na kojem se sjedinjujem s mišlju Stvoriteljevom i sa samim Stvoriteljem.

Daleko od toga da se smatram beskorisnim i prezira vrijednim u mimohodu vjekova, ja vjerujem da me Bog poznaje po imenu i da nije smatrao nedostojnim Sebe pridružiti se čovječanstvu, prignuti se do mene ...

Molitva

O Oče, Ti si dobro uredio sve stvari u beskrajnom svemiru; i tijekom vjekova i izmjenu godišnjih doba, i kukce i cvijeće, i voćku i pticu.

Svaka se stvar u svoje vrijeme rađa, živi i umire; ali čovjek izmiče tom vihoru jer si mu dao besmrtnu narav.

Gospodine, Ti si tako dobro uredio sve stvari. Ovo neizrecivo malo mjesto, što ga zapremam u vremenu i prostoru, Ti si izabrao za mene, stvorio si me za sebe, Oče, i pozivaš me da vječno živim u Tebi.

Neka se izvrše Tvoji planovi, Oče! Radosno Ti se klanjam i podlažem kao ptica, cvijet i leptir.

In manus tuas, Domine, commendo spiritum meum! ... Svoj život, Gospodine, polažem u Tvoje ruke! ...

Kalendar planeta Zemlje

Neki učenjak je na originalan i uzbudljiv način sastavio kalendar planeta Zemlje.

Ako milijardu godina svedemo na naših dvanaest mjeseci, arhaičko doba Zemlje (prije pojave života) trajalo bi do 1. lipnja, paleozoik (prvobitni oblici života) bi zapremao mjesec lipanj, mezozoik (srednji oblici života) trajao bi do listopada, sisavci bi se pojavili 15. listopada.

Kvarter (pojava čovjeka) bi počeo 31. prosinca, u 23 sata i 58 minuta.

Abraham bi pošao na put 31. prosinca, u 23 sata i 59 minuta.

A od Abrahama do danas ne bi protekla ni jedna minuta!

I to bi bila povijest jednoga od najmanjih zrnaca prašine astralnoga svijeta!

(prema «A la trace de Dieu», II)

Rekapitulacija

Koliko sam već godina proživio? Kakav to dio predstavlja u jednom vijeku, u jednom tisućljeću, u milijun godina?

- Što sam uradio s tim godinama? Čemu, kome su one služile? Što ću učiniti s vremenom koje još preostaje?

- Kakvi su moji planovi za sutra, za sljedeću godinu, za deset, za pedeset godina? A nakon toga, što će biti s mojim tijelom? Što će biti s mojim duhom?

- Jesu li svi plemeniti osjećaji koje gajim osuđeni da umru sa mnom? Zar je ta iskra života koju posjedujem samo divlja vatra na grobištu?

- Nisam li shvatio veliku superiornost kršćanske vjere nad «vjerom» bezbošca za kojega je ishodište čovjeka vječna materija? Ne osjećam li prečesto nespretnost kad trebam reći koje sam rješenje izabrao da objasnim postanak svoga života?

Moderni prirodoslovci priznaju Boga. Dr. H. Madinger u svojoj knjizi «Temelji vjere» (na str. 37.) nabraja na čitavoj stranici samo imena znamenitih učenjaka koji vjeruju u Boga. Tu knjigu bi trebalo ponovo tiskati i dijeliti krizmanicima da shvate da vjera nije samo tradicija i folklor, nego istina.

III OSJETILO ZA NEVIDLJIVO¹

Većina ljudi pridaje vrijednost samo stvarima koje vide ili pipaju, ostalo ih ne interesira; zamalo bi nevidljivo smatrali nepostojećim.

Pa ipak nas okružuje mnoštvo sakrivenih stvarnosti koje nas sa svih strana pritišću i prožimaju, a da ne ulaze direktno u naša osjetila.

Nevidljivo u materijalnom svijetu

To je činjenica: uronjeni smo u nevidljivo. Primjeri vrve, i moderna nam znanost za to pruža obilje dokaza.

Evo ih nekoliko koje moramo pomno promotriti kako bismo stekli novo osjetilo.

- Svjetlo Sunca obasjava me preko dana i ja mislim da ono obuhvaća čitavo njegovo bogatstvo.

Pa ipak me znanost uči da su najprodornije infracrvene i ultraljubičaste zrake koje ja uopće ne vidim ...

- Čini mi se da je ova stranica koju držim među prstima u stanju savršena mirovanja i da je pokreće tek moja ruka.

Pa ipak me znanost uči da se ona sastoji od milijardi molekula, da je svaka molekula sastavljena iz atoma i da je svaki atom znak čudesne aktivnosti. Oko središnje jezgre okreću se elektroni, čija brzina dostiže oko 297.000 km na sekundu!

Dakle, ova stranica pod mojim prstima krije neobični svijet koji intenzivno vibrira, a da ja to uopće ne zamjećujem!

- Naslonjen na prozor, slobodne glave, mislim da sam potpuno slobodan u svojim pokretima.

Pa ipak me znanost uči da golemi stup zraka pritišće čitavo moje tijelo. Da neutralizira taj atmosferski pritisak, organizmu je potrebna jednaka energija u protivnom smjeru, a ja ne osjećam ni jednu ni drugu!

- Kraj mene se nalazi kristalna vaza, potpuno prazna i prozirna. Pa ipak je ona do vrha ispunjena mnoštvom elemenata. Ne prolaze li njome valovi koje deseci tisuća radio-postaja emitiraju ovaj čas preko mora i kontinenata, valovi aviona, brodova, kontrolnih tornjeva, obavijesti svima razumljive ili šifrirane koje svaka zemlja upućuje svojim ambasadama, obavijesti koje policija šalje na granice ili putove, priopćenja o sumnjivima upućena Interpolu, ili možda pozivi SOS koje šalje neka klinika koja je ostala bez lijekova ...

Svi ti valovi zapljuskuju ovoga časa ovu kristalnu vazu, i dovoljno bi bilo u nju staviti kakav mali prijemnik da ih uhvati.

A ipak te valove, vijesti, pjevanje, pozive, moje uho ne čuje! ...

I mogli bismo navesti nebrojene primjere koji dokazuju činjenicu da se u materijalnom svijetu u kom živim neprestano susrećem sa stvarima koje ne mogu vidjeti, čuti ...

¹ Ta riječ ima ovdje šire značenje nego obično; ona je upotrijebljena za sve što se ne da obuhvatiti sa pet osjetila.

Nevidljivo na području duha

Tamo dolje je neki šetač na ulici sjeo na klupu, on sigurno na nešto misli, pa ipak mi njegova misao izmiče.

Prodavačica cvijeća na uglu ulice, ona mama koja vodi svoje dijete za ruku, onaj student koji čeka autobus, policajac koji upravlja prometom. Svi oni imaju u glavi neku misao koju ja ne mogu uhvatiti.

Tako, dakle, posvuda oko mene ima misli, maštanja, planova, straha, osjećaja radosti ili žalosti, i sve mi to izmiče ...

Da se taj unutarnji svijet otkrije, ljudi trebaju izraziti misao riječima, ponašanjem, kretnjama, smiješkom itd., ukratko svojim «činima».

Nevidljivi Bog

Pa onda, zar mi je tako teško prihvatiti i dostići krajnjim dometom inteligencije Onoga koji je Nevidljiv, Bog, posvuda prisutan i djelotvoran, isto tako stvarno prisutan kao i radio – valovi u ovoj kristalnoj vazi ili kao atomi u onom listu papira, isto tako djelotvoran kao i ultraljubičaste zrake ili zračni pritisak na moje tijelo, isto tako nevidljiv kao nečija misao? ...

Ja Ga ne vidim jer je On duh: mogu Ga spoznati samo po Njegovim činima, kao što mogu spoznati misao one prodavačice cvijeća, one mame, onoga studenta samo ako oni tu misao izraze.

I nije li Bog postavio oko mene nebrojene vidljive stvari kako bi pomogao mojoj misli da dostigne Njegovu?

Ako nema katedrale bez genija arhitekta koji ju je zamislio, ako nema kruha na stolu bez ruke pekara koji ga je zamijesio, ako nema automobila bez mehaničara, vrata bez stolara, kako bi mogao postojati svijet bez Arhitekta, krilati insekti bez Inženjera, zvijezda u pokretu bez Organizatora, boje cvijeća bez Umjetnika?

Ako sam u sebi razvio osjećaj za nevidljivo, zar mi je tako teško spoznati Onoga koji je nevidljiv i izraziti Mu svoje divljenje? ...

Molitva

Svemoguću Bože, Stvoritelju neba, zemlje i svih divota koje me okružuju, zatvaram oči, uklanjam se pred bukom grada i prepuštam da Tvoja prisutnost prožme moju misao.

Gospodine, hvala Ti što si mi dao dovoljno razbora da Te upoznam!

Hvala Ti za oči koje gledaju Tvoja djela, za uši kojima slušam pjev Tvojih ptica i žubor potoka!

Hvala Ti za osjetilo njuha koje mi daje da uživam u mirisu Tvojega cvijeća!

Hvala Ti za osjetilo opipa koje mi pruža tako ugodan osjećaj kad koračam mekim šumskim tlom!

Hvala Ti ... što Te mogu spoznati u svakom trenutku kada dolazim u doticaj s jednim od Tvojih djela!

Razvij još u meni, o Oče, taj osjećaj za nevidljivo da mi molitva divljenja i zahvalnosti postane laka i naravna ...

Kontakt s Nevidljivim

Evo što su mi u istom mjesecu rekli neki kršćani koje sam sreo:

- X, upravitelj jednog od najvećih hotela u gradu: «U 2 sata ujutro kada završi moj posao, uspinjem se u svoju sobu i na koljenima dugo molim kako bih nadoknadio u molitvi što su moji gosti vjerojatno propustili».

- X, student rudarstva na Sveučilištu u 5. godini: «Priznajem da najdublje ulazim u doticaj s Bogom u svojem studiju. Bog je tu u granicama moje misli ...»

- X, budući potporučnik: «U našoj kasarni ima nas 25 koji smo napravili i prihvatili ovaj program jutarnje molitve (za vrijeme proziva), deset Zdravo Marija, večernja molitva, znak križa prije svakoga obroka, sedmično pokajanje. Hoćemo da Bog bude prisutan u našim svjetovnim poslovima».

- X, inženjer i otac šestero djece: «Nemamo sluškinje, ali svako jutro moja žena i ja idemo na svetu Pričest».

- X, mladi činovnik: «Gotovo svaki dan molim Kronicu na putu od kuće na radno mjesto i obratno. U molitvi nalazim snage da što bolje obavim svoju dužnost».

Rekapitulacija

- Jesam li ja svjestan kolika množina nevidljivih stvari me okružuje? Da li bih među njima mogao navesti još neke koje nisu spomenute? Zrak koji me okružuje, arterijski tlak, isparavanje vodenog pokrivača zemlje, vitamini u hrani, itd ...

- Jesam li shvatio da se misao, kako bi je ljudska bića mogla upoznati, mora osjetno izraziti, a isto tako da ni Boga ne spoznajemo direktno, nego posredstvom vidljivih stvari koje je On stvorio?

- Ne pojavljuje li se preda mnom čitava priroda kao glasnik nekoga Većeg od nje same, kao Evanđelje, tj. «dobra vijest» koju mi Bog upućuje da mi kaže kako ljubi ljude?

- Brinem li se za to da se udaljim iz grada natrpanog ljudskim produktima, da ponovo nađem prirodu u čistom stanju u kojem je svaki cvijet, svaki krajolik, svaki leptir, svaki zalazak sunca označen rukom Božjom?

- Da li je moja molitva barem ponekad slična molitvi sv. Franje Asiškoga koji je hvalio stvorenja kao odraz veličine i ljubavi Božje?

IV OSJETILO ZA MISTERIJ

Već je otrcano govoriti o nečuvenom progresu znanosti u ovom stoljeću; ali je manje otrcano čuti: što više znanost napreduje, misterij postaje veći.

Granice znanosti

Pa ipak su učenjaci, pravi učenjaci, a ne čitaoci naučno – popularnih časopisa, jednodušni naglašujući da rješenje jednoga problema otkriva dvadeset novih.

Evo nekih svjedočanstava:

- Svako novo ljudsko otkriće svjedokom je porasta carstva nepoznatoga u aritmetičkoj proporciji (A. Cressy Morrison, predsjednik njujorške Akademije znanosti).

- Kako god proširila znanost svoja osvajanja, njezino će područje uvijek biti ograničeno, njezine su granice obavijene misterijem, i što su te granice udaljenije, to su neobuhvatnije (Poincaré, govor prigodom primanja u Francusku akademiju).

- Sve znanosti graniče s nespoznatljivim; sve su pune zagonetki, uglavnom nerješivih; sve znanosti misterije više evociraju nego ih objašnjaju (Pierre Termier, geolog).

- Nemogućnost da dođemo do fizičkih (prvih) uzroka, misterij misli i života, misterij posvuda! Koliko li razloga da Znanost javno ispovjedi svoje neznanje! (Georges Claude, Akademija znanosti, Pariz).

Usprkos otkrićima u kozmosu i u atomu, čovjek još mnogo toga ne zna; štoviše, pod pritiskom novih dostignuća znanstveni se okviri lome na svim stranama, i treba očekivati da će podaci, koje nam znanost pruža danas, sutra biti demantirani.

Uostalom, jednostavno umovanje prisiljava nas da priznamo kako znanost nije u stanju da ukloni misterij.

I to iz različitih razloga:

- Područje znanosti je strogo ograničeno na materijalni svijet, ona traži materijalni uzrok i materijalni učinak.

Ona mi odbija reći da li Bog postoji ili ne postoji jer mora ostati kod materijalnih uzroka stvari.

Ona mi ne može objasniti ni svrhu života, ni dati «znanstvene» dokaze za moralne zakone, a isto tako ne može dokazati ni vrijednost umjetnosti ni potrebu ljubavi, jer svi ti problemi ne ulaze u njezino područje.

Beskorisno je, dakle, tražiti od znanosti odgovor na pitanja koja ona ne postavlja, a koja ipak zaokupljaju svako ljudsko biće.

- Pravi učenjak ne oklijeva priznati da njegove metode ne mogu zadovoljiti svim težnjama ljudske duše (M. Leornu, član pariške Akademije znanosti).

- Kakav god bio u budućnosti napredak algebre i analize, veliki problemi opstojnosti Božje i besmrtnosti ljudske duše izmicat će uvijek njihovim formulama (E. Goursat, profesor na pariškom Sveučilištu).

- Štoviše, na svom vlastitom terenu, a to je materijalni svijet, znanost se neprestano služi i služiti će se uvijek aksiomima i hipotezama.

- Očajan što nikada ne će moći otkriti najdublju bit pojava, ljudski razum stvara, kako bi ih objasnio, razne hipoteze i pod opsjenom riječi sakriva svoje neizlječivo neznanje. (Ch. Lallement, član Akademije znanosti u Parizu).

- Smisao riječi «misterij» ne može se ograničiti samo na religiozno područje; aksiom, intuitivna znanstvena spoznaja, izmiče u stvari umovanju kao i religiozni misterij. Na jednom i na drugom putu istraživanja valja započeti činom vjere (M. Desgrez, profesor biološke kemije na pariškom Sveučilištu).

- Konačno, a to je važno, učenjak kao ni mi ne registrira nikada točno ono što se zbiva u materijalnom svijetu, mi tumačimo zbivanja uvijek na svoj način.

Mnogi ljudi i brojni učenjaci imaju krivo kad misle da se sve može svesti na kemijske formule, na shematske prikaze, na raščlambe i skupove.

Misterij kod ljudskih bića

Još više: misterij ne postoji samo u nižim bićima koja nas okružuju, nego u našoj ljudskoj sredini.

Tako će npr. moj najbolji prijatelj ostati za mene misterij, pa ako i sa mnom razgovara danju i noću kroz deset godina o svojim osjećajima, o svojim bojaznima i planovima, nikada ne ću uspjeti sve to detaljno shvatiti onako kako jest.

Drugi primjer: Dvoje supružnika, koji su živjeli u najvećem uzajamnom povjeravanju, nakon pedeset godina braka moraju priznati svoje čuđenje pred nekim reakcijama svoga druga, iz prostog razloga što žena nije muškarac a ovaj ne će nikada potpuno shvatiti njezinu psihologiju, njezin način mišljenja, osjećanja, suđenja, htijenja i ljubavi.

Misterij među ljudskim bićima? ... Još više: u meni samome. Činilo se da ja mogu osvijetliti barem ono što pripada isključivo mojoj osobi; na žalost moram priznati da je i tu misterij, u najintimnijoj dubini mojega bića.

Nije li mi često neobično teško shvatiti svoje vlastite namjere, da odredim svoje dojmove, da točno odmjerim odgovornost svojih čina?

Misterij u Bogu

Dakle, zar da se čudim što ne mogu prodrijeti u Boga koji me neizmjerljivo nadvisuje? Kad se On objavi, i ono što će mi reći bit će za mene obavijeno misterijem.

Onome tko je doista stekao i u sebi razvio smisao za tajanstveno u dodiru s osobom i stvarima koje ga okružuju, nije nipošto teško da nebrojenim misterijima svakodnevnoga života doda i nekoliko vjerskih tajni.

Kao što lijepo kaže Gustav Thibon: «**Misterij nije zid o koji se lomi razum, nego ocean u kojem se on gubi!**»

Tajne, o kojima me vjera poučava, nisu nerazumne stvari, nego sondiranja u Neistraživom, to je trak nepoznatoga koji svaka živa osoba susreće u doticaju s drugom živom osobom, bila ona božanska ili ljudska; to nije tama noći, nego prejaki bljesak sunca koji nas zasljepljuje ...

Ako se pitam zašto mi je Bog objavio neke tajne o svojoj intimnoj prirodi, mogu naći samo jedan odgovor: ljubav prema nama, Njegova želja da nam olakša put prema sebi, da nam pomogne popeti se više i sigurnije, kao što vodič u planini, štedljiv u riječima, ali upoznat sa svim tajnama masiva, nastoji jednom riječi, koja će se tek kasnije shvatiti, olakšati planinarima teški uspon.

Molitva

Svemoguću Bože, Ti si oko mene prosuo tajne u izobilju: tajnu atoma, tajnu boja, tajnu sunčane zrake, tajnu sveopćeg privlačenja tjelesa, tajnu inteligencije i savjesti.

Uostalom, kako bi čovjek mogao iscrpsti ono čemu je Tvorac neizmjereno Biće?

Stoga, Gospodine, otvaram bez teškoće svoj razum i svoje srce tajnama koje si mi objavio: tajnu Tvojega intimnog bića koje nalazi svoju puninu u Trojstvu Osoba, tajnu stvaranja svemira koji Tebi nije bio potreban, ali je dar Tvojega veličanstva, tajnu Otkupljenja koje je na još čudesniji način obnovilo svijet, tajnu Euharistije u kojoj si nam se tako približio, i ostale tajne koje su sve znaci tvoje ljubavi.

Hvala Ti, Gospodine, što si me obogatio svojom objavom. Neka ona svijetli na mom putu i upravlja mojim životom.

Jedno svjedočanstvo

Kad sam bio dijete, govorilo mi se pokazujući travu, žito, hrast, ruže i njihovo trnje: «Pogledaj, Bog je sve to učinio!»

To jednostavno objašnjenje dostajalo je mojoj mladoj mašti budućega agronoma i priznajem da mi je od toga nešto ostalo.

Jer što sam shvatio kasnije, pošto sam više godina proveo na koleđu i postigao svoje akademske titule?

Znam latinska i grčka imena kojima ukrašavaju te biljke i njihove organe, u slučaju potrebe znao bih ih nacrtati, a onda?

Znam da je potrebna toplina, svjetlo i vlaga za rast biljke, za dozrijevanje žita, za cvat ruže, ali ne mogu dokučiti posljednje zašto.

Vidim kako učenjaci nastoje rasvijetliti problem, no prvi, neshvatljiv uzrok, uzmiče pred njihovim naporima.

I tada se uvijek sjetim riječi svojih roditelja: «Bog je sve to učinio!»

L. Lindet (profesor na Nacionalnom agronomskom institutu u Parizu)

Rekapitulacija

- Jesam li još uvijek toliko naivan da mislim kako će znanost sve objasniti? Jesam li konačno shvatio da će misterij uvijek obavijati misao učenjaka?

- Jesam li postao svjestan toga da nikada ne ću moći potpuno prodrijeti u drugo ljudsko biće? Jesam li svjestan toga kolike misterije krijem u sebi samome?

- Jesam li jednom zauvijek stekao uvjerenje da je Božja intimna narav nedokučiva samom razumu, iako Boga mogu sa sigurnošću spoznati kao Biće koje opstoji?

- Jesam li shvatio da će, iako mi Bog objavljuje svoje intimno biće, Njegova «objava» biti za me uvijek obavijena misterijem?

- Nisam li sklon tome da vjerujem kako prihvaćanje vjerskih tajni tobože umanjuje moje biće?

- Objavljuje li mi Bog tajanstvene stvari da komplicira moj život, ili da bar malo rasvijetli moj put k Njemu?

V OSJETILO ZA ORIJENTACIJU

Ako ima koje čudo koje zapanjuje čovjeka, to je onda osjetilo za orijentaciju kod životinja.

Radi li se o šišmišu koji se brzo kreće u tamnoj spilji, ili o letu golubova koji, pušteni na hiljade i više kilometara, pronalaze bez poteškoće svoje obitavalište, obuzima nas divljenje pred instinktom koji ih vodi kroz zapreke i nepogode prema mjestu kuda ih vuče njihovo biće.

- A što da kažemo o smislu za orijentaciju kod riba i ptica selica ...

Ne moramo li se diviti svemu što čovjek pronalazi za orijentaciju strojeva koje proizvodi?

Konstruirao je avion i daje mu moć upravljanja bez pilota.

Ili je možda riječ o kakvoj mašini alatljici? Zahvaljujući automatizaciji ona se može zaustaviti pred nekom poteškoćom, da sama nađe najbolje rješenje i da se ponovo pokrene kako bi izvršila zadatak.

A čovjek?

A sam čovjek? Je li on jedino biće koje se ne zna orijentirati?

Je li njemu određeno da se izgubi dok su djela njegovih ruku sposobna da se orijentiraju bez njega?

Ne potiče li nas, naprotiv, sve da vjerujemo da je i čovjek obdaren osjetilom za orijentaciju, ali da taj osjećaj može u sebi zanemariti ili ga iskvartirati nesavjesnošću ili nespretnošću? ...

U svakom slučaju svakom se misaonom biću postavlja pitanje: Prema čemu, prema kome valja orijentirati svoju egzistenciju?

Znamo čemu služi pijuk ili odvrtač. A čemu služi život? ...

To valja istražiti, ali tko da nas prosvijetli?

Znanost? Ona nam ne može dati nikakve odgovore o svrsi našega života; to pitanje, kao što smo rekli, nije u njezinoj kompetenciji po priznanju samih učenjaka.

Razum? Umnim naporom možemo uočiti konture puta, ali razum, okružen misterijem, ne će daleko doći ako se ne posluži hipotezama, postulatima, ili objavom kojom Bog želi osvjetliti naš put.

Tako je svakom čovjeku potrebno da izabere Credo, tj. skup istina koje ne može opravdati samim razumom, a još manje znanošću.

Bio on ateist ili agnostik, on ispovijeda većom ili manjom sigurnošću neki «čin vjere», tj. «sistem» za koji se opredijelio.

Evo tri Creda naših dana:

Credo ateističkog egzistencijaliste

Vjerujem da je svako biće plod čistog slučaja, a napose da je čovjek, koji je došao iz ništavila, osuđen da se u ništavilo vrati.

Vjerujem da na zemlji, ili gdje drugdje, ne postoji ništa razumljivo, ništa stalno, trajno ni dostojno poštovanja.

Vjerujem u apsolutnu slobodu čovjeka i ne dopuštam da postoji neko vrhovno biće, bog ili nadčovjek, kojemu bi trebalo polagati račun o svom ponašanju.

Vjerujem da pogled na svijet, u kojem je sve apsurdno, može u nama proizvesti samo tjeskobu.

Vjerujem da je jedina veličina čovjeka u tom da prihvati živjeti svoju glupu egzistenciju.

Vjerujem da postoji jedan «pakao», to su «drugi», taj prokleti «bližnji» koji me bezobrazno promatra i sudi.

Vjerujem da je oslobođenje čovjeka u bilo kojem obliku apsurd.

Vjerujem da se jedino veselje može naći u trenutku sadašnjosti i da se valja pokoravati samo jednom zakonu, a taj je slijedi svoje trenutačne instinkte i želje.

Tako jest.

Credo historijskoga materijalizma

Vjerujem jedino u vječnu materiju, izvor svih stvari, i time niječem opstojnost Boga koji bi od nje bio različit.

Vjerujem u dinamiku te materije koja je u svom usponu proizvela duh.

Vjerujem u čovjeka, vrhovnoga vladara svemira, gospodara zemlje i neba, i u tehniku, proizvod njegova genija.

Vjerujem da je jedini grijeh svijeta eksploatacija radnika u kapitalizmu i time negiram postojanje drugih grijeha.

Vjerujem u uskrsnuće novoga čovjeka kojega je buržoazija do sada gušila.

Vjerujem da se Raj može naći samo na zemlji i da će on biti uspostavljen silom ljudskoga progresa, i time negiram opstojnost prekogrobnog života pojedinaca.

Tako će biti.

Credo kršćanina

Vjerujem u Boga, vječnoga Duha, koji se razlikuje od svijeta u razvoju i čije je čitavo biće ljubav i koji je sve stvorio iz ljubavi.

Vjerujem da Bog nalazi svoju puninu u zajednici Osoba: Otac, Sin i Duh Sveti.

Vjerujem da nas je Otac stvorio da bismo s Njime surađivali na sreću naših bližnjih i da nam za uzvrat pruža svoje vječno prijateljstvo.

Vjerujem da čovjek griješi kad odbija to prijateljstvo na nesreću svoju i drugih.

Vjerujem da je Otac pokazao svoju neizmjernu ljubav poslavši nam svoga Sina, da nam pomogne izaći iz našega egoizma i vratiti se k Njemu.

Vjerujem da je Sin, pošto je za nas podnio smrt, uskrsnuo i da će doći suditi svijetu.

Vjerujem da je On htio sakupiti svoje učenike u dinamičnu zajednicu, Crkvu, čija je misija da ujedinjuje ljude na njihovu putu prema Bogu i da im pomaže voljeti se.

Vjerujem u Duha Svetoga, Ljubav, koja sjedinjuje Oca i Sina bdijući nad zajednicom.

Vjerujem u život vječni koji mi Bog daruje, ako sam u ovom zemaljskom životu doista pomagao svojem bližnjemu.

Tako jest. Tako će biti.

Molitva

Naša Gospo od Očišćenja, idući prema Hramu, dala si svom životu jedinu pravu orijentaciju. Pošla si k Bogu koji je početak i svrha stvorenja, svrha svakoga od nas.

Ti si bila jedno sa svojim Sinom Isusom kojega si držala u naručju da Ga prikažeš nebeskom Ocu.

Pristala si surađivati u božanskom djelu, i bolne riječi Simeonove «Dušu će ti probosti mač», nisu Te mogle odvratiti od pravoga puta.

Pomozi mi, Djevice Marijo, da dobro orijentiram svoj život, da se ne dam rastresti od nebrojenih ništavnosti, da ne dopustim da me odvrte od Boga lažne privlačnosti grijeha.

I kao što si bila susretljiva prema svima, bez prestanka zaokupljena time da drugome pomažeš na njegovu putu prema vječnosti, pomози i meni da biram uvijek okolnosti u kojima ću moći učiniti više usluga.

Selice

U jednoj nedavno objavljenoj knjizi (La grande aventure des migrants, Librairie Fayard, 1955) Georges Blond nam ovako prikazuje tu čudesnu epopeju:

«Danju, noću, dok mi radimo, spavamo ili sanjamo, od početka do kraja godine, bez prestanka, u času kad čitate ove retke, zbiva se veliki fenomen planetarnoga značaja, velikim dijelom tajanstven, kojemu ipak vrlo malo ljudi poklanja pažnju:

Milijuni živih stvorova nalaze se na putu, na zemlji, u zraku ili na pučini oceana.

Već stotine tisuća godina te vrste neumorno pletu oko našega globusa mrežu svojih putova od koji se neki protežu deset tisuća kilometara i više.

Životinje selice razvijaju na svom putu često zapanjujuću energiju s obzirom na njihovu veličinu i prividne mogućnosti, trijumfirajući nad poteškoćama koje katkada zaustavljaju i čovjeka potpomognuta strojevima.

Te životinje nemaju ni kompasa, ni karata, ni instrumenata za promatranje, pa ipak se kreću bez pogriješke, danju i noću, po vedrom i oblačnom vremenu, kao da ih vodi neki nevidljivi vodič.

Ako kažemo da je taj vodič instinkt, to ne objašnjava ništa, niti nam ta riječ može protumačiti zašto su neke vrste neodoljivo povučene na putovanje, dok druge ostaju u svom obitavalištu.

Rekapitulacija

- Jesam li primijetio da svatko tko živi izabire jedno rješenje problema života, pa i onaj koji odbija prihvatiti bilo koje rješenje (taj je izabrao nojevo rješenje)? Je li moja prvotna briga kako da orijentiram svoju egzistenciju?

- Da li bih mogao jasno odgovoriti onome koji bi me zapitao: «Zašto živiš»?

- Ne umišljam li da znam odgovor na mnoštvo drugačijih pitanja (kao npr. kod kviza «sve ili ništa»), ali ne znam odgovoriti na ovo osnovno pitanje?

- Jesam li shvatio da historijski materijalista živi od svoga Vjerovanja kao i kršćanin, tj. da dopušta postulate, «dogme» koje ne može opravdati čistim razumom? Da li bih mogao navesti neke od tih dogmi u vezi s gore iznesenim Credo?

- Nemam li možda osjećaj niže vrijednosti kad izgovaram svoj Credo? Ili sam dovoljno hrabar, jednostavno i bez razmetanja, da taj Credo ispovjedim kad se pruži prilika?

VI OSJETILO ZA RAVNOTEŽU

Kao ni svijet koji ga okružuje, ni čovjek nije od Boga stvoren u stanju dovršenosti, on se mora formirati da postane «netko», da stekne vlastitu osobnost, kao svako stablo po svojoj naravi.

Nema stagnacije

Kada bezvjerci misle da katolicizam guši zakonite težnje čovjeka, pokazuju da nisu ništa shvatili od Kristove poruke; jer Gospodin nije došao na svijet da nas umanja ili «obeščovječi», nego da nam dade puninu života.

Ako je u nas bacio novu klicu, milost, nije to bilo zato da uništi ljudsku narav, **nego da je uzdigne**, daleko od toga da nas umanja, On nam kao ljudskim bićima daje novu obavezu kao što se vrlo zgodno izražava sv. Irenej: Gloria Dei, vivens homo – Ono što proslavljuje Boga jest punina života čovjeka.

Svaki od nas, dakle, mora u sebi razviti posebne talente kojim nas je Bog obdario, da se njima služimo na sreću svih: svatko je od nas zasijana zemlja čija žetva mora nahraniti drugoga.

Sve što Bog daje čovjeku: tijelo, oči, senzibilnost, intuiciju, oštroumlje, umjetnički ukus, inteligenciju, volju, ljubavni instinkt, sve se to treba razviti i usavršiti na dobro onih koji ga okružuju.

Sačuvati ravnotežu

Tko god zakorači lijevom nogom, mora paziti da sačuva ravnotežu cijeloga tijela.

U takvim slučajevima čovjek se uvijek nađe pred problemom koji rješava tek u onoj mjeri u kojoj posjeduje osjećaj za ravnotežu.

Isto je tako u traženju osobnosti: čovjek mora paziti da svakom svom instinktu, svakoj sposobnosti osigura normalno mjesto, adekvatan razvoj, pravu vrijednost.

Imati osobnost ili biti «netko» znači staviti svaku stvar na svoje mjesto:

- tijelo i osjeti trebaju biti dobro razvijeni, ali prožeti duhom i podložni volji;
- razum treba biti pristupačan svakoj istini, odakle god ona dolazi i kako god bila teška u svojim konsekvencama;

- volja treba biti vođena Božjim nadahnućima koja se normalno očituju u savjesti;

- zemaljski život treba biti usmjeren prema vječnom životu u Bogu.

To je program koji treba primijeniti na svaki trenutak, prilagoditi svakoj prilici, u protivnom slučaju izvirgavamo se opasnosti da izgubimo ravnotežu.

U stvari, mnogi su ljudi «neuravnoteženi» jer su u svoj život unijeli nered: jedan ima herkulovske bicepse, a rasuđivanje lude, drugi se igra brojkama, ali nema smisla za umjetnost; treći svodi svoju djelatnost na zadovoljavanje probavnog trakta, četvrti zamjenjuje tjelesnu strast s ljudskom ljubavlju i u seksualnom nagonu gleda samo sebični užitak. I tako dalje.

Takvi su ljudi, umjesto da izgrade svoj život poput katedrale, skleпали bez ikakva reda raznorodnu i nesrazmjernu građu.

Naći «svoju» ravnotežu

Valja mi, dakle, paziti na ravnotežu, još točnije, trebam naći ravnotežu koja mi je svojstvena.

Jer svaka stvar zahtijeva posebnu ravnotežu iako i za nju vrijede isti opći zakoni: kotač bicikla ima drugi ekvilibrij nego kakav kolač!

Tako i svaki od nas mora voditi računa o svojim mogućnostima i granicama ne želeći ravnotežu nekoga drugoga: grm ruže nema snagu hrasta, ali hrast ne daje ružina cvijeta! Ružin grm bi imao krivo kad bi zavidio hrastu.

Isto tako, ako mi nije dodijeljena inteligencija, valja mi to jednostavno priznati i orijentirati se na drugu vrst ravnoteže: ima slabo obrazovanih radnika kojima su nepoznata posljednja otkrića znanosti ili literarna djela epohe; ali oni nadilaze većinu nas svojom ljudskom vrijednošću.

Ako manjka fizičko zdravlje, valja potražiti ravnotežu u pojačanim moralnim kvalitetama i u vrijednosti patnje.

I tako redom ...

Uostalom, naivno bi bilo misliti da smo sigurni od svake slabosti.

Kod svih ljudskih bića – osim Djevice Marije – volja zakazuje više ili manje često, više ili manje ozbiljno, nagoni izmiču nadzoru razuma, «zemaljska hrana» često nas potiče da zaboravimo na vječnost, ili se hvalimo onim što nam ne pripada.

To je grijeh: odvratiti jednu sposobnost, jedan nagon, jedan talent od onoga za što nam ga je Bog dao.

Jesti, piti, govoriti, ljubiti, itd. su normalni instinkti, odvratiti ih od njihove svrhe da možemo samo primiti užitak koji je Bog uz njih povezo, znači počinuti grijeh neumjerenosti u jelu i pilu, grijeh ogovaranja, bludnosti, itd.

Svi smo mi skloni grijehu i grješnici, to priznati jedan je od načina da sačuvamo ravnotežu ili da je opet nađemo, jer Bog je uvijek prisutan da nas podigne ako želimo ponovo početi naprijed.

Za misaonog čovjeka, npr. Ispovijed je prirodna, normalna, konstruktivna, pozitivna stvar, iako je neugodna! ...

Naći ravnotežu u Bogu

Svaka zrela ličnost vodi konačno računa o tom da je sve primila od Boga i da Bogu pripada prvo mjesto.

Nije li hrast, koji bi odbio sunce i njegovo blagotvorno djelovanje, osuđen na smrt?

Samo površni i naivni misle da se svijet vrti oko njih. Normalan čovjek traži svoju ravnotežu u Bogu.

Stoga je jedan od znakova zrele ličnosti i uravnotežena duha stupanj molitve, sjedinjenja s Bogom.

Molitva

Gospodine Isuse, Ti si bio najuravnoteženiji od sinova ljudskih, i kada Te napasnik pokušao pokolebati u pustinji, Ti si sačuvao potpunu vlast nad samim sobom jer si bio ujedno Bog i čovjek.

Jedino u Tebi, Gospodine, svijet može naći ravnotežu, i ako su duhovi tako podijeljeni, ako narodi nisu braća, to je zato što se mi ne oslanjamo potpuno na Tebe.

Od sada ću u Tebi, Gospodine, tražiti svoju ravnotežu.

Ti poznaješ moje slabosti i napasti pred kojima kolebam, prepuštajući Ti prvo mjesto u sobi naći ću snagu da ispravno reagiram i idem pravim putem.

Gospodine, dajem Ti to mjesto!

Žrtva i odricanje

Dosada je sve išlo kako treba: razvijati se, napredovati, naći sklad, uravnotežiti se! ...

Eto, to je mladenački pozitivno!

Ali žrtvovati se, odricati se!

Ipak je to potpuno jasno. Iz prostoga razloga što živjeti znači birati, a birati znači odricati se.

Izabirem neki put, tj. odričem se nekog drugog puta barem momentalno.

U nekom orkestru izabirem violinu, odričem se klarineta.

Dvije kravate mi se sviđaju. Uzimam samo jednu, odričem se druge.

Ove dvije haljine bit će senzacija u onom salonu. Djevojka oblači jednu, a drugu ostavlja kod kuće.

Želim biti inženjer? Odričem se toga da postanem liječnik.

Odlučujem izraditi onaj predmet? E onda moram ostaviti ovu ugodnu partiju tenisa.

Želim izvajati mramorni blok u glavu mladića, svakim udarcem dlijeta odričem se jednoga dijela mramora.

I tako redom.

Na svakom koraku, pri svakoj odluci, ukrašavam svoj put odricanjima. To vrijedi za materijalni, a još više za moralni život.

Hoću sačuvati svoju čistu savjest, zdravu maštu, bistar pogled, prijateljstvo Božje, radost nad osnutkom plodnoga i blistavoga domaćeg ognjišta? ... Tada moram žrtvovati nezdrava prijateljstva, prljave razgovore, nemoralno štivo, nečiste želje, zla djela ...

Želim li, naprotiv, prepustiti se svojim tjelesnim nagonima, vezati se uz prvog došljaka ili došljakinju, hraniti se pikantnom lektinom, gledati slike koje smućuju ... tada moram odbaciti ostalo: žrtvovati svoju slobodu akcije – jer me grijeh sputava – svoje moralno zdravlje, a možda i svoje fizičko zdravlje, prijateljstvo Božje, pravi smisao za ljubav, itd.

Nemoguće je sačuvati ravnotežu ako se ne odrekemo izvjesnih privlačnosti, izvjesnih nepriličnih ili nezdravih sklonosti.

Duhan škodi mojem zdravlju. Moram ga se odreći ako želim sačuvati zdravlje.

Ono ljubakanje veže moju snagu na račun staleške dužnosti. Ili ću se odreći toga flerta, ili diplome.

Stekao sam naviku toga grijeha i žalim se: „To je jače od mene!“ ... Moram ga se odreći ako želim ponovo zadobiti svoju slobodu i svoju snagu.

One ilustracije, ona vrst filma unose neravnotežu u moj moralni i neurovegetativni život? ... Samo je jedno sredstvo da ponovo zadobijem ravnotežu: svega toga se odreći.

I stablo, očišćeno od svojih bolesnih izdanaka, dat će bolje plodove.

Stoga nas Crkva, ta velika odgojiteljica, tako često poziva da se odrekemo sebe, da revidiramo svoja životna čvorišta, da uklonimo ono što nam smeta, da se odrekemo grijeha koji nas rastavlja od Boga, jer jedino u Bogu možemo naći ravnotežu.

Time nas Crkva nipošto ne želi umanjiti ili stisniti, naprotiv, ona nas uči kako da sačuvamo ravnotežu.

Rekapitulacija

Jesam li bolje shvatio kakav mora biti Kristov učenik i kako mora uravnotežiti svoje instinkte i sposobnosti? Kažu li za mene da sam uravnotežen?

- Što mi nedostaje da ostvarim taj ideal? Manjka li mi možda neki talent, npr. fizičko zdravlje? Ili vanjske okolnosti, npr. materijalne mogućnosti da razvijem svoj smisao za umjetnost? Pa jesam li, vodeći računa o tom manjku, pronašao svoju osobnu ravnotežu?

- Kako reagiram na svoje slabosti? Jesam li skršen svojim grijesima zaboravljajući na milosrđe Božje? Nije li to reakcija povrijeđene taštine? Imam li dovoljno poniznosti da se priznam grješnikom pred Bogom i ljudima?

- Jesam li potražio svoju ravnotežu u Bogu? Pomaže li mi molitva da dođem na svoje mjesto, dakle u ravnotežu? Jesam li dovoljno jednostavan da priznam što mi je sve Bog dao? Ili sam toliko naivan da se hvalim onim što mi ne pripada, kao što se konjanik diči elegancijom svoga konja?

- Jesam li svjestan toga da „živjeti znači birati“, a birati da znači odricati se. Čega sam se odrekao u svojoj prošlosti kad sam postupao ovako ili onako? Jesam li se ponio kao razumno biće koje se odriče zla da odabere dobro?

VII OSJETILO ZA SLUŽENJE DRUGIMA

Steći smisao za ravnotežu po sebi je dobro: no to bi bio samo rafinirani oblik egoizma kad ne bih istodobno imao i smisao za služenje drugima.

Bogu su potrebni ljudi

Ako je Bog stvorio nedovršeni svemir, to je zato što nam je htio dati mogućnosti da surađujemo s Njime na djelu usavršavanja čovječanstva.

Kao što mama rado poziva svoje dijete da joj pomogne pripremiti obiteljski stol, ne da mu nametne kakav mučni posao, nego da mu dade osjetiti radost što je od koristi, tako i Bog postupa sa svakim od nas: On je htio da Mu ljudi budu potrebni kako bi ih učinio sposobnima da budu dobri kao On.

I da nas ne ostavi praznih ruku pred potrebama bližnjega, povjerio nam je ono od čega trebamo davati: naše vrijeme, naše zdravlje – ili našu patnju – naše fizičke, moralne i duhovne snage, naše razne sposobnosti ...

Da li otac obitelji postupa drugačije kada mu se približi siromah? Mjesto da mu sam dade nešto novca, stavlja ga radije u ruku djeteta govoreći: „Daj mu ti“. Tako i Bog ...

I nitko nije toliko siromašan da nešto ne bi mogao dati drugome. Čak i sakati i bogalj na crkvenom pragu može pokloniti svoje „hvala“ osobi koja mu je dala milostinju ...

Kristov primjer

Krist nije ništa drugo radio za vrijeme svoga života: došao je „propter homines“, da služi ljudima.

On to kaže izričito: „Nisam došao da Me služe, nego da služim“ ... I Evanđelje može reći: „Prošao je zemljom čineći dobro“.

Njegova je nauka jednostavna: Ljubite druge, činite usluge drugima.

Ta nauka propovijeda pravu ljubav koja se očituje u pravdi, poštovanju, dobroti, zaboravljanju sebe i opraštanju.

Ne treba mnogo da čovječanstvo bude sretno: bilo bi dovoljno da svaki pojedinac, svaki narod učini zajedničkim dobra koja je primio od Boga, i da svi shvate život kao služenje drugima.

Svijet je stvoren da bude prožet neprestanom izmjenom ljubavi poput one koja sjedinjuje božanske osobe, svijet u kojem pekar radosno pomaže postolaru dajući mu svoj kruh za njegov rad; u kojem postolar pomaže liječniku, liječnik majci, ova svome djetetu koje će pomoći dobroj staroj gospođi da prijeđe preko ulice; svijet u kojem bogati narodi pritječu u pomoć gladnim narodima ...

Tada će svatko poštivati rad drugoga ako taj služi dobru čovječanstva; imat će razumijevanje za izrađivača stropa koji je uništio ruke, a katkada i oči, da obnovi njegovu radnu sobu; gledat će sa simpatijom taracara koji se brine za uzdržavanje ceste, za katranara koji polijeva vruću smolu po cesti; imat će osjećaj zahvalnosti za radnike koji prazne kante sa smećem, za strojovođu koji sav crn stiže na kraj puta, i za mamu koja se već dvadeset ili možda više godina brine svakoga dana za četiri obroka, od guljenja krumpira do dosadnoga pranja suđa.

Kakvu karijeru izabrati?

Naročito u izboru svoje «budućnosti» mladi čovjek može otkriti ima li smisao za služenje, «socijalni osjećaj».

Čitava perspektiva života mijenja se kada se izabere ovo ili ono zvanje ne zbog koristi koje ono donosi, nego zbog usluga koje će ono omogućiti da se učine drugima.

Biti liječnik koji prima u prvom redu bolesnike, a ne honorare, biti šef koji upravlja ne ljudima – robotima, nego osobama s njihovim brigama i jadima; biti oficir koji zapovijeda ne topovskim baterijama, nego vojnicima čiji životi vrijede koliko i njegov, biti trgovac koji je sretan ne samo zbog poslovnog uspjeha, nego i zbog mušterija koje je zadovoljio, biti činovnik na šalteru koji se veseli ne odsutnosti posjetilaca, nego usluzi što ju je iskazao nekom penzioneru uznemirenom jer nije znao ispuniti formular za uplatu ...

Molitva

Gospo, Ti si rekla: «Evo službenice Gospodnje». Drugim riječima: «Želim služiti».

Ti si nam dala Krista koji je izričito naučavao: «Došao sam na svijet ne da Mi služu, nego da služim».

Biti kršćanin znači nasljedovati Tvoga Sina i Tebe, izlaziti neprestano iz sebe da se približimo drugome i da mu pomognemo.

Neka moje zvanje, kakvo god ono bilo, predstavlja za me u prvom redu službu bližnjemu, i neka ja donesem čovječanstvu, kojemu je potrebna prava ljubav, sa svoje strane malo više srca! ...

Prema višoj službi

Među raznim životnim orijentacijama ima još jedna isključiva služba Bogu u Crkvi.

Postati svećenik, redovnik, redovnica, staviti se potpuno na raspolaganje drugomu i prema tome se odreći osnivanja vlastite obitelji ...

Kada pitamo nekog mladića ili djevojku za koje se čini da posjeduju tražene kvalitete: «Jeste li razmišljali o mogućnosti takve službe?» prečesto dobivamo začuđujući odgovor: «Ne, nikada!».

Na sreću, Krist je mislio na to da se daje nama!

I ovaj mladić ili ona djevojka povući će se misleći: Htjeli su me dobiti.

Zaista, možda je Krist htio da vas dobije, ali je odgovor bio: «Ne!» ...

Kao u vrijeme kada je hodao putovima Palestine, Krist poziva: «Ako hoćeš! ...»

On ne sili nikoga, On od dobrovoljaca stvara armaturu Crkve, i to se zbiva već dvadeset stoljeća ...

Pa onda, kako može neki mladić ili neka djevojka koji posjeduju tražene fizičke, moralne, duševne i intelektualne kvalitete proći kroz život, a da nisu sebi postavili pitanje: «Zašto ne ja?», dok je žetva tako obilna, ali nema dovoljno žetelaca ...

Danas su zadaci Crkve golemi. Uostalom, ono što nedostaje svijetu jest «dodatak duše», kako je rekao Bergson.

Da ostvari svoju misiju, Crkvi su potrebne nove energije, mladi ljudi puni smionosti, duha otvorena za suvremene probleme, srca puna ljubavi prema Bogu i prema čovječanstvu koje treba sjediniti.

Krist traži dobrovoljce!

Rekapitulacija

- Jesam li bolje shvatio kako sve što posjedujem treba služiti drugima? Ili se ponašam kao egoist koji je sebe učinio središtem svojih misli, svojih želja, svojih djelatnosti?

- Da li se već kada desilo da pred Bogom razmotrim, u svojoj jednostavnosti, talente koje sam od Njega primio, ne da se njima hvalim, nego da se osjetim odgovornijim? Ili, naprotiv, imam žalosni običaj da se podcjenjujem u svojim očima i u molitvi? Nije li to nepriznavanje darova koje mi je Bog udijelio?

Ako moram izabrati zvanje, vode li me u tom motivi potrebe bližnjega ili materijalna korist koju mi to zvanje pribavlja?

- Da li mi se bar jednom u životu desilo da se potpuno darujem Gospodinu? Jesam li shvatio da se Crkva temelji jedino na dobrovoljnosti i da tako postoji već dvadeset stoljeća?

- Jesam li dovoljno sokolio onoga ili one koji se žele potpuno predati radu na proširenju kraljevstva Božjega na zemlji? Jesam li pomagao svećenicima, redovnicima, redovnicama u katkada teškoj i nezahvalnoj službi koju su izabrali? (Pomoć u župi, uzdržavanje neke crkve, podvorbe kod Mise, pa bio to i samo vanjski znak poštovanja.)

VIII OSJETILO ZA LJUBAV

Jedna riječ kratko izražava Boga: ljubav. Kao što kaže sv. Ivan: «Deus caritas est» ... Bog je Ljubav.

Onda nije ništa čudno da je čovjek, stvoren po slici Božjoj, također stvoren za ljubav.

Čovjek mora ljubiti Boga, najveće Dobro, prema kojemu teži svjesno ili nesvjesno; on mora ljubiti svoga bližnjega jer je na zemlji zato da služi drugome i da tako nastavi djelo stvaranja; on mora ljubiti sama sebe jer njegova djelatnost na zemlji treba biti mjera punine života na drugom svijetu.

Bračna ljubav

U svijetu ljubavi prema Bogu, bližnjemu i sebi ima jedan vrlo prirodan, lijep i zdrav izraz: to je ljubav mladića prema životnoj drugarici s kojom se sjedinjuje vezom ženidbe, kako bi se njih dvoje zajedno uspinjali do Boga, kako bi se zajedno brinuli za druge, u prvom redu za svoju djecu, kako bi se zajedno razvijali dijeleći uzajamno svoje snage i slabosti, svoje muke i radosti.

Bog je htio tu ljubav, i ona je tako lijepa, čista i bogata da ju je Krist označio pečatom Sakramenta.

Ta ljubav polazi od Boga i, ako je dobro shvaćena, vodi k Bogu.

«Zašto sam se oženio? Kako bih bolje mogao ljubiti Boga!», govorio je poručnik Pierre Duponey.

Pametna li i svijetla shvaćanja ljudske ljubavi ...

Na žalost, ta je ljubav stvar koja se u naše dane najviše obeščaćuje!

Ljubav sa svojim normalnim duhovnim i tjelesnim posljedicama posvuda se izvrgava ruglu i izopačenju u razgovoru, u novinama, ilustriranim časopisima, knjigama, na filmu, radiju i televiziji.

Ljudsko tijelo – tijelo žene – predmet je neukusnih i besramnih šala, iako je ono djelo Božje, djevojke se često prikazuju ne kao životne drugarice, nego kao igračka kojom se neko vrijeme ljudi zabavljaju i koju napuste kad im dosadi. Zaruke su samo dio užitka koji treba do maksimuma iskoristiti prije nego se počnu podnositi jadi zajedničkog života. Ženidba se ne shvaća kao primanje svetog sakramenta, nego kao prilika da se čovjek pokaže pred ljubomornim uzvanicima ili manje imućnima. Materinstvo postaje pokora i mnogi žele sebični život u obitelji koja svojevolumeno ostaje bez djece. Bračna vjernost potkopana je rastavom koja predstavlja jednostavno sredstvo da se isprave pogreške nepromišljenog izbora i da se nagon zadovolji na drugom mjestu.

I onda se čudimo što su toliki životi dezorijentirani i kaotični!

Plan Providnosti

Mladi čovjek mora steći smisao za pravu ljudsku ljubav i nastojati štititi ono što ta ljubav predstavlja: biti svjestan Božje prisutnosti u ljubavi između muža i žene.

On mora imati pred očima jasne konture ljubavi koje se u svojoj osnovi svode na slijedeće:

- Bog je svojevolumeno stvorio nedovršeno djelo kako bi morao prepustiti ljudima da surađuju s Njime na usrećivanju svojih suvremenika i budućih pokoljenja.

- Svako pokoljenje prima darove i posebne nagonske težnje koje ga upravljaju ovim ili onim smjerom, radilo se o održavanju života (disanje, hrana, odgoj, itd.) ili o prenošenju života (fizičkog, intelektualnog, moralnog, itd.).

- Prenošnje fizičkog života je zdrav čin koji je Bog predvidio i htio, ali on dobiva svoju vrijednost tek ukoliko je čovjek sposoban prenijeti i ostalo ljudsko blago: blago srca i duha.

- Da život bude prenesen, Bog je htio da se dva bića – muškarac i žena – sjedine i surađuju s Njime: svakome od njih dao je, s obzirom na dijete, funkcije, organe i različite komplementarne sklonosti.

- Prema tome, Bog je stavio u stvorenje taj instinkt koji vuče mladića djevojci i obratno.

- Ta se privlačnost izražava najprije općom i uzajamnom simpatijom koja je potpuno normalna i zbog koje se mladi čovjek ne mora čuditi, jer je to po planu Božjem.

- Zatim ta simpatija postaje jasna i pretvara se u isključivi izbor kad čovjek postane sposoban da na se preuzme odgovornost obiteljskog života.

- Ako izbije u pravo vrijeme, kao prava posveta samoga sebe zajedničkom djelu, ljubav je zdrava, životvorna i puna radosti.

Samo budale i pokvarenjaci u to sumnjaju ...

Ljubav i užitak

Treba još znati da se Bog nije zadovoljio time da nam obeća vječnu i daleku nagradu.

On je htio da svaki nagon, ostvarujući se, bude popraćen užitkom, kako bi nam olakšao dužnost i već ovdje nas nagradio za našu suradnju u Njegovu djelu.

- Tako je s hranom.

Kad bi hrana bila za nas bez nekoga teka, poput zemljane smjese, odbijali bismo se hraniti kako treba.

Stoga je Bog htio dati jelu okus, učiniti naranče sočnima, breskve slasnima, itd.!

Svemir, sa svime što nas u njemu privlači, kuća je Očeva; trpeza je dobro opremljena, a jelovnik raznolik!

Ne bi valjalo zloupotrebjavati hranu radi užitka koji nam ona donosi, ali ne valja ni prezirati radosti stola, jer i njima je Bog ishodište.

- Tako je i s ljubavlju između dva bića.

Bog hoće da ljubavni nagon bude popraćen užitkom koji je ljudski, dakle, isto toliko tjelesan kao i duhovni, kako bi oni, koji na taj način združuju svoje životne putove, kročili lakše kroz poteškoće na koje nailaze.

- Tako je i s prenošenjem života.

Kako eventualna prisutnost djeteta u obitelji normalno povlači brige, muke i patnje, Bog hoće da Njegova stvorenja osjete duboku radost, tjelesno isto toliko kao i duhovno, u intimnosti braka.

Ta je radost čista i uzvišena jer dolazi od Boga, i odbijati njezin tjelesni aspekt, kao da on ponižava ljudsko biće i ljubav, značilo bi ne priznavati Stvoriteljevo djelo.

- Tako je i s materinstvom.

Bi li mama prihvatila poteškoće koje donose rađanje i prvi mjeseci djetetova života da Bog nije dao onaj golemi užitak, tjelesni i duhovni, koji ona osjeća kad hrani dijete i kad ga privija na grudi?

Bog čini dobro što čini, i mi nemamo pravo smatrati nevažnim ili čak beskorisnim ili škodljivim ono što je susretljivost Stvoriteljeva.

Molitva

Naša Gospo od lijepe ljubavi, Ti si, kao svaki od nas, plod uzajamne ljubavi svojih roditelja.

Ti se nisi odrekla tjelesnih radosti braka zbog nekakvog osjećaja odbojnosti ili prezira, niti zato da izbjegneš njihove posljedice, nego da se što više predaš djelu Otkupljenja svijeta.

Pomozi mi da shvatim ljepotu ljubavi koja normalno sjedinjuje muškarca sa ženom; pomoz mi da poštujem tu ljubav u mislima i riječima; pomoz mi da poštujem sve što u našem tijelu omogućuje da se prenese život.

Daj mi da u svakoj djevojci, ako je zdrava i normalna, gledam buduću majku, vrijednu poštovanja, a u svakom mladiću onoga koji može nositi odgovornost za obitelj.

Daj da svi časte Tvoju svijetlu uspomenu.

Daj, konačno, da oni ili one, koji se odriču braka kako bi se mogli predati višoj službi, imaju dovoljno hrabrosti da ustraju u svojoj plemenitosti.

Naša Gospo od lijepe ljubavi, pomoz nam da se ljubimo!

Čistoća

Previše mladih ljudi, čini se, misli da je najvažnije od svega biti čist; oni čitavu vjeru svode na 6. zapovijed.

To je netočno: jedina zapovijed koju je Učitelj naučavao i u kojoj stoje sve ostale jest zapovijed ljubavi:

Prva zapovijed: ljubi Boga. Druga koja joj je slična: ljubi bližnjega ... I jedino ta zapovijed ujedinjuje u sebi sav zakon i proroke ... kaže naš Gospodin.

Čistoća je sredstvo, među mnogim drugim, da ljubimo Boga, bližnjega i samoga sebe.

Ima mladih ljudi koji nemaju nikakve poteškoće da budu čisti, ali žive u gadnoj sebičnosti, ne brinući se, na primjer, za bol koju zadaju drugima svojom lijenošću, uvredljivim ruganjem, traženjem da se ispuni njihova volja.

S druge strane ima mladih ljudi kojima je vrlo teško da ostanu čisti i koji, usprkos svoje želje da se oslobode napasti, ovoj katkada podliježu; no čitav njihov život sastoji se od odanosti, vršenja staleških dužnosti, pažnje u riječima i činima i od odricanja.

Nema sumnje da Bog više ljubi ove, nego one prve!

Čistoća nije teret koji je Bog pronašao da nas muči i ometa; to je normalna klima za susret s Bogom i služba drugomu; to je jedan od elemenata ravnoteže u ličnosti koji po Božjoj volji moramo steći; to je procvat srca kroz tijelo kako bi u svoje vrijeme iz njega planuo veliki i svijetao oganj ljubavi; to je vlast duše nad nagonima kako bi se jednog dana dva mlada bića mogla sjediniti, očuvavši sve fizičke i moralne energije, i pogledati u oči svim velikim životnim zadacima.

Rekapitulacija

- Da li je moje poimanje ljubavi, djevojke, braka i bračnih radosti u skladu s Božjim planovima? Što to moram izmijeniti? U čemu se još moram dati poučiti?

Jesam li uvijek pazio da se zbog mojih riječi kod drugoga nikada ne umanji pojam koji bi morao imati o ljubavi? Jesam li možda ismijavao ljubav i sve što se na nju odnosi?

- Imam li dovoljno vlasti nad samim sobom u izboru štiva, filmova, radio – televizijskih programa, šlagera koje pjevuckam? Ili sam opčinjen seksualnošću vidjevši u svijetu samo ljudsko meso?

- Da li je moje ponašanje prema mladim ljudima drugog spola otvoreno, zdravo, konstruktivno, a ne demoralizirajuće? Da li su drugi duhovno podignuti u dodiru sa mnom?

- Jesam li shvatio divno čudo u Crkvi koja uvijek nalazi tisuće mladih ljudi da obnovi svećeničke i redovničke naraštaje? Jesam li kada pomislio na to da bih i ja mogao stupiti u višu službu? Što sam odgovorio? Zašto?

- Da li svećenici, redovnici i redovnice nailaze kod mene na dovoljno poštovanja, simpatije i uslužnosti? Ili sam nesposoban shvatiti kako su oni žrtvovali osnutak vlastite obitelji djelomično i zato da meni pomognu ljubiti Boga i bližnjega?

IX OSJETILO ZA PATNJU

Lako je, kad je čovjek zdrav, govoriti o patnji i naći joj smisao; ali često to zvuči neuvjerljivo u ušima onih koji trpe.

Stoga treba prepustiti njima da nam govore o bolesti i da nam kažu koji smisao ona ima u njihovim očima.

Zato će u ovom poglavlju biti iznesena samo svjedočanstva bolesnika. Ona će biti korisna za one koji pate; no ona će u prvom redu otvoriti oči onih koji su zdravi, a rado prigovaraju da trpljenje nema smisla i da je beskorisno ...

Vrijednost stvari

Evo odlomka iz dnevnika jedne djevojke od 20 godina. Dvije godine će ona hrabro i veselo voditi nemilosrdnu borbu protiv bolesti. Nakon dvije sedmice provedene u sanatoriju, ona otkriva slijedeće:

... Kako li sam do sada trutila vrijeme, koliko bogatstvo sam bacila u vjetar ovih posljednjih godina!! ...

Zadivljena sam – vjerski zadivljena – vidjevši kako sve ima vrijednost, od glasa na ulici do kuhinjskih mirisa i smijeh malog dječaka u jednom času dana koji izbija poput bengalske vatre usred guste noći poprskavši svjetlošću sve koji ga čuju.

Želim previše stvari. Trebalo bi mi hiljadu života, a ne jedan. Imam toliko časova da ih moram pod svaku cijenu proživjeti.

Danas uopće nemam groznicu, osjećam to ... i to je dovoljno da mi vrati sve moje pouzdanje.

Bože moj, kako li ljubim život! A onda, Bože moj, kako li Tebe ljubim!

Služiti usprkos svega

Neki paralizirani mladić, čitalac časopisa «Foyer Notre – Dame», uputio mi je sljedeće retke iz kojih probija patnja, ljubav prema Bogu i želja da, usprkos svega, služi drugima.

... Tri sam godine išao u klasičnu gimnaziju. U trinaestoj godini počela je bolest svaki dan narušavati moju fizičku ravnotežu, te sam bio prisiljen napustiti školu. Jedva sam se mogao vući stotinjak metara.

Ne imajući dovoljno novca, nisam mogao ostati u bolnici u X-u. Jedino izvanredno čvrsto religiozno uvjerenje može čovjeku dati snagu da odoli patnjama.

Gubeći ravnotežu na svakom koraku, upoznao sam vrlo mlad svjesnu ili nesvjesnu zloću mojih drugova, ali sam vidio i dobra djela nekolicine.

To je, dakle, uzrok mojoj velikoj moralnoj patnji koja je katkada olakšana sitnicama kojima se radujem.

Ne smatram se žrtvom čovječanstva, zahvaljujem, naprotiv, drugima što su moju samoću upravili prema Bogu.

Ne zahvaljujem li ja konačno svojem bližnjemu da sada posjedujem radost što ljubim našega Gospodina?

Stoga smatram prirodnim pokušati sa svoje strane činiti drugima dobro. Ne ću štedjeti svoju patnju da razvijem ono malo mogućnosti koje mi je Bog ostavio i da ih stavim u službu bližnjega.

Bolesnik, korisno biće

Evo jedno drugo pismo koje sam primio:

Navršila sam 22 godine, i u tom odsjeku vremena, ujedno kratkom i dugom, Bog mi je dao milost posijavši po mojem putu kušnje među kojima možda najveću, ali bez sumnje

najblagotvorniju kušnju slabo zdravlje zbog kojega sam provela mjesec i mjesec ležeći u krevetu ...

Ljudski govoreći, korisnost leži u aktivnosti. Promatran s tog gledišta nepokretni bolesnik predstavljat će za društvo uvijek veći ili manji teret.

No čista materijalna aktivnost manje je vrijedna od duhovne jer je duh nad materijom.

Vjerujem da su i bolesni potrebni proširenju kraljevstva Božjega, kao i redovnik koji moli ili aktivni kršćanin. Jer Krist je otkupio svijet svojom molitvom, svojim radom, ali isto tako i svojim trpljenjem.

Rad Kristovih boraca jest prije svega djelo suradnje. U tvornici je ruka radnika isto tako potrebna kao i glava šefa. Rad se obavlja zajedničkom koordinacijom različitih sposobnosti. Bitno je da svaki bude na svom mjestu.

Patnja nam se vrlo često čini tako teškom jer joj ne dajemo nikakav smisao. Tada se povlačimo sami u sebe, u svijet koji se ograničava na nas same.

A kad se predamo Ocu, sjedinjeni s Kristovom žrtvom u istom Duhu, patnja dobiva svoju realnu i efikasnu vrijednost.

I zbog njezine koristi smatram je lakšom ...

Svakome svoja boja ...

Zahvaljujući jednom prijatelju i s dopuštanjem jedne djevojke, dugogodišnje bolesnice, došao sam do njezinih intimnih bilježaka iz kojih prepisujem jednu stranicu:

Ferijalni dom mladeži za vrijeme održavanja tečaja za odgojiteljice.

Zrak igra od pjesme i smijeha, teoretska predavanja izmjenjuju se s igrom.

Sve te mlade djevojke žele se žrtvovati radeći u kolonijama za djecu.

Ležeći u svojoj nosiljci nepokretnih ruku osjećam kako u meni kipi rana pobune i bola zbog ove fizičke nesposobnosti da se odazovem istoj žarkoj želji služenja drugima.

Iznad mene se plavo duboko nebo ogleda u Meusi, drveće pokazuje svoje bogatstvo.

Ptice pjevaju iz sveg glasa, a cvijeće pokazuje raznolikost svojih boja.

Tamo dolje neki sivi krov unosi i svoju notu u orkestar boja ...

I ja sam odjednom shvatila da raznolikost u prirodi može stvarati jedinstvo – jedinstvo ljepote.

Shvatila sam da raznolikost životnih oblika, različitost egzistencija, ide baš za tim da one ujedinjene postignu zajedničku i višu svrhu: svrhu uske povezanosti i suradnje na djelu Krista oslobodioca.

Ja sam shvatila da je moja patnja nadopuna akcije jednih i molitve drugih i da je dovoljno izaći iz sebe da se nađe radost u jedinstvu s Gospodinom.

Iznad mene na vrhu jele počela je pjevati neka ptica polako se njišući na grani.

S rukom u ruci

Jedan od mojih prisnih prijatelja o. Piedboauf D. I., preminuo prije nekoliko godina, prije i poslije ređenja nije znao drugo, nego samo za duge postaje boravka u belgijskim klinikama i švicarskim sanatorijima.

Evo jednog odlomka iz njegovih bilješki:

Ti si me, Gospodine, učinio svećenikom i žrtvom čudne liturgije.

Žrtvom dugog žrtvenog obreda koja sudjeluje u Tvom svećeništvu, sjedinjena s Tvojim neprestanim prikazanjem u liturgiji krvi, suza, besanica i zaborava, liturgiji samoće, mira, svjetla i radosti.

Obred se odvija danju i noću ... Obavljam ga ispružen, nemoćan, bolan ...

Ali amen dolazi tek nakon mnogo godina. Amen – tako neka bude.

Ti si me učinio svećenikom i žrtvom, to je Tvoja milost, Gospodine, a to je ujedno moj način da Te slavim.

Njegov omiljeni bolesnički zaziv bio je: In manus tuas, Domine ... Što je on prevodio riječima: S rukom u Tvojim ruci, Gospodine!

Rekapitulacija

- Jesam li shvatio ispraznost raznih sistema koji tobože donose rješenje za sve životne probleme, a bespomoćni su pred problemom trpljenja bolesnih? Jesam li shvatio superiornost kršćanstva koje daje vrijednost «beskorisnim» životnim egzistencijama i radost onima koji pate?

- Ako znam za fizičku ili moralnu patnju, imam li dojam da to ne koristi nikome i da trpim sa čistim gubitkom? Ili sam razumio da mi Krist pruža ruku i da od mene traži da sjedinim svoju patnju s Njegovom za dobro čovječanstva?

- Kad susretnem bolesnika, imam li dovoljno takta da pred njim ne izvikujem svoju sreću što mogu igrati tenis, putovati na praznike i ubijati, kako se to kaže, monotoniju života? Imam li dovoljno inteligencije i srca da shvatim njegovu patnju i da svojim posjetom prekinem monotoniju njegova života?

Zaključak

Moramo se zaustaviti ...

Ali bi bilo vrlo krivo misliti da ova razna osjetila dostaju da učine čovjeka uravnoteženim, a pogotovo kršćanina, ima i drugih o kojima je trebalo govoriti i koje samo spominjemo.

Ima **osjetilo za sveto** ... Ako Bog intimno ulazi u naš život, ako sve što nas okružuje upozorava na Njegovu prisutnost, mora postojati specijalan način pažnje i poštovanja da živimo u Njegovoj prisutnosti.

Ima **osjetilo za zajednicu**. Ljudi nisu pojedinci poredani jedni do drugih, isti pogled zajedničkog Oca, isti život milosti, isto poslanje, sve su to veze koje povezuju ljudski snop.

Ima osjetilo za grijeh, za slobodu, za odgovornost, za naknadu, itd. Sva ta osjetila moramo steći ako želimo ispuniti svoju zadaću.

Kad nas osobno razmišljanje uvjeri o tome da je potrebno imati različita osjetila, imat ćemo nove razloge da se obratimo Kristu i da Mu izrazimo svoje divljenje nauci koju nam je donio, pa ćemo bolje razumjeti naučavanje Crkve koja ne želi umanjiti našu ljudsku vrijednost, nego, naprotiv, hoće nam pružiti puninu i uzdignuti nas i približiti božanskom. Ni jedan «humanizam» ne uzdiže čovjeka tako visoko kao kršćanstvo.